

Yayoi Kusama

Nekonečné miestnosti sú obľúbeným terčom pre turistov z celého sveta. Vznikajú z toho, čo japonská umelkyňa vidí naživo na dennej báze.

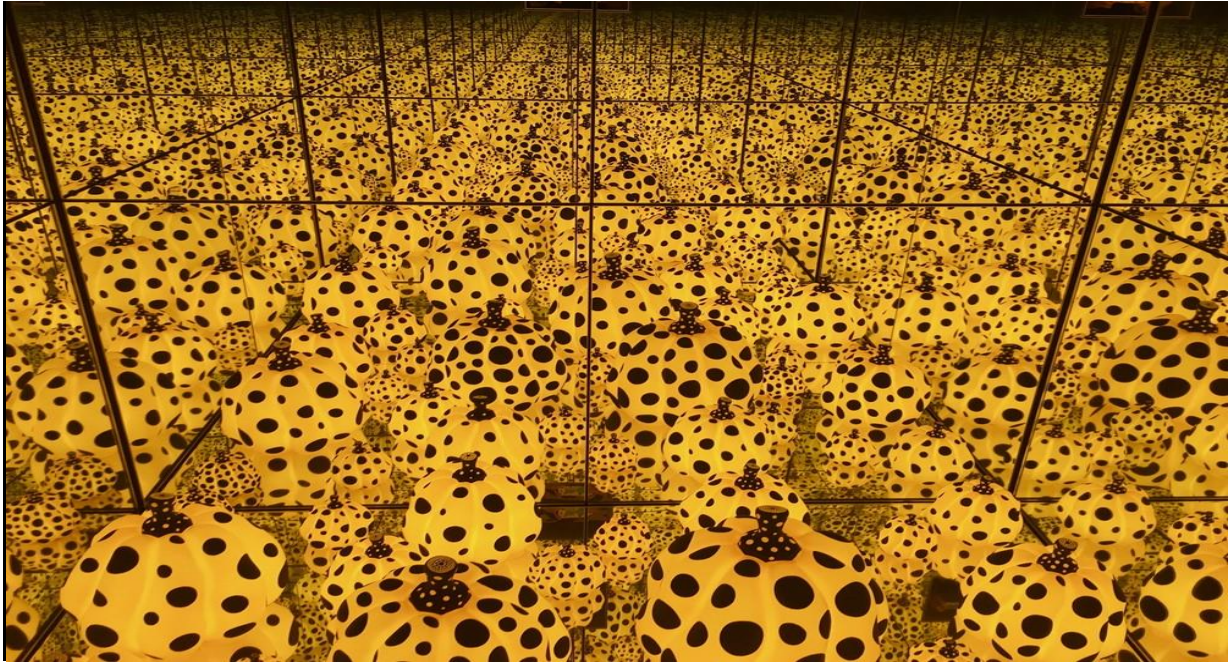
Jej umenie nezapadá do žiadnej kategórie z už existujúcich druhov. Je unikátna, jej dielo má osobný podpis a svoje diela vidí v reálnom svete. Uznávaná umelkyňa z Japonska totiž trpí od malička bludmi, ktoré ju dovedli k dobrovoľnej hospitalizácii na dobu 41 rokov.

Jej dielo sa radí k pop artu, minimalizmu či expresionizmu či "obsesívnemu umeniu". Cez to sa však nedá kategorizovať úplne. Umelkyňa prišla aj v tomto storočí s niečím, čo ešte nikto nevymyslel. A my sa tomu nedivíme. Drží prvenstvo vo výške dražby diela žijúcej ženskej umelkyne s cenou 7,1 milióna dolárov za jediné dielo. Jej celkový majetok sa pohybuje v sume okolo 20-miliónov dolárov.

Inšpiráciu totiž nečerpá v existujúcom svete, miesto toho tvorí umenie z halucinácií, ktoré vidí celý život. Tie jej nikdy nedovolili zaradiť sa do spoločnosti a žiť klasickým životným štýlom, miesto toho sa utiahla do úzadia a robí to, čo je jej srdcu najbližšie.

Skúsenosť s halucináciami má od útleho veku

Narodila sa do rodiny roľníkov v japonskom mestečku Macumoto (prefektúra Nagano na ostrove Honšú, Japonsko). Rodičia sa starali o produkciu semienok a tekvic. Kusama potom začala kresliť obrázky s tekvicami počas základnej školy. Neskôr začala do prác zaraďovať halucinácie, ktoré videla už v mladom veku. Jedna z jej bodkových halucinácií napríklad vznikla, keď sa Kusama pozerala na vzor na prestieradle. Mnoho jej tvorby obsahuje prvky bodiek, semienok, tekvic, svetiel a optických ilúzií.

Infinity Room plná tekvic s polka bodkami/ Foto: CC Flickr

Počas celej mladosti nemala podporu vo svojom umení matkou ani otcom. **Matka jej práce kradla** a schovávala v snahe odradiť Kusamu od tvorby. V niektorých smeroch sa dokonca dalo jej správanie prirovnať k fyzickému týraníu. Vďaka otcovi zase ostal v Kusame **odpor k sexu** či romantickým vzťahom, ktorý prekonáva celý život. Opisuje ho ako osobu, ktorá “sa rada zahrávala a behala za ženami”. Jej matka ju nútila otca špehovať, a tak videla ne jeden intímny stret s viacerými milenkami, ktoré otec mal.

V Kusame výchova zanechala výrazné stopy. **Celý život sa stráni romantických aj sexuálnych vzťahov.** Pri rozhovore povedala: “*Nemám rada sex. Keď som bola dieťa, bola som posadnutá myšlienkou sexu. Matka ma nútila špehovať otca, ktorého som videla v priamom prenose s milenkami. Nechcela som mať potom žiadny pohlavný styk roky. Obsesia sexom a strach z neho vo mne roky žijú ruka v ruke.*”

Je posadnutá bodkami, z vysokej školy jej bolo zle od žalúdka

Rodné mesto **opustila**, aby odišla na mestkú Univerzitu Umenia v Kjóte (Kyoto City University of Arts) v roku 1948. Študovala na nej japonské umenie pod vedením tradičného vzdelávacieho systému. Táto skúsenosť bola pre ňu neinšpirujúca a rigidná, na toto obdobie referuje ako na obdobie, z ktorého ju napína.

Infinity Room/ Foto: CC Flickr

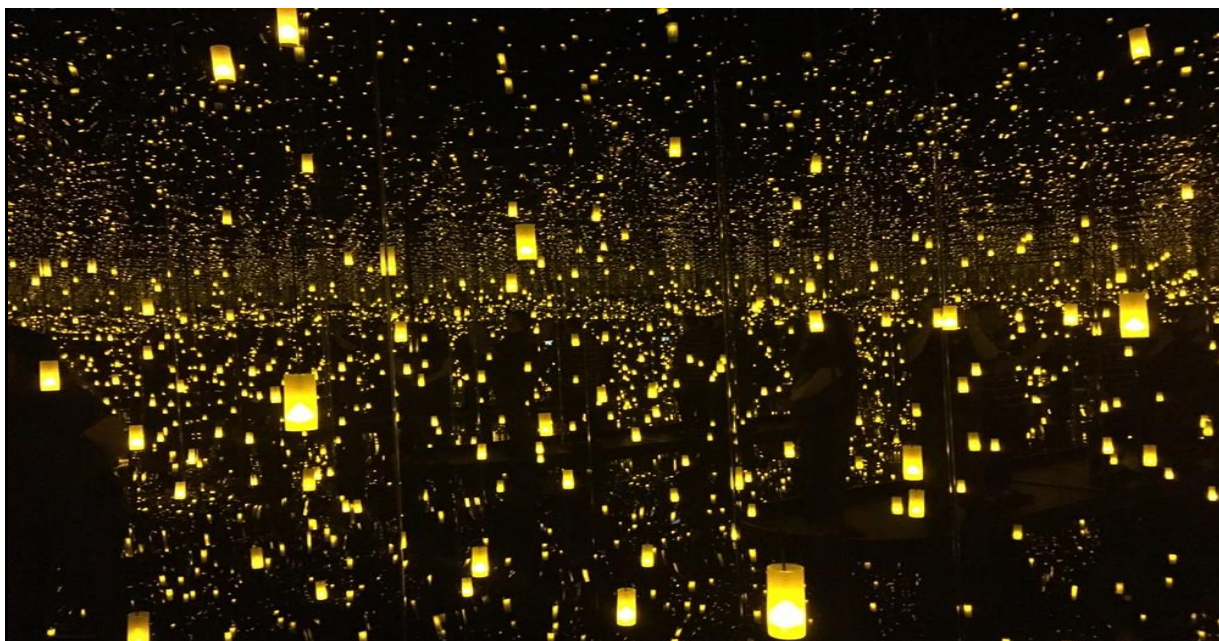
Od desiatich rokov bola posadnutá **polka bodkami**, pokrývala nimi všetky jej kresby, neskôr plátna, steny, nábytok a dokonca aj nahé telá svojich kolegov a asistentov. Jej nekonečné izby sú taktiež naplnené podobnými témami, zo stropov často visia kruhy a orbity, ktorými túto tému predlžuje. Majú byť priestorovými polka bodkami, ktoré krúžia všetkým skrz nekonečný priestor.

V diskusii o jej výstavách priznala, že jej dopomohli od myšlienok na samovraždu. Skonštatovala, že ak by jej výstavy neexistovali, pravdepodobne by svoj život ukončila už roky dozadu. Dali jej poruche a tvorbe nový zmysel, vďaka ktorému vie, že sa na svete oplatí ostať.

Nieko si píše denník, Yayoi Kusama tvorí umenie

Pokiaľ prežije halucináciu, ktorá je nepríjemná či extrémne živá, Kusama **sadne za plátno** a začne celú halucináciu dokumentovať pomocou štetca. Každé dielo je dokumentované na rovnakom rozmere plátna a vytvára jednotnú časovú os. Tá poskytuje ostatným možnosť vidieť sled a postup jej obsesívnych myšlienok.

Všetky svoje práce vytvára v priebehu jedného sedenia, nikdy si medzi nimi nedáva pauzy a neopustí plátno, kým nezachytí každú časť svojej halucinácie. Hoci používa šťastné, jasné a veselé farby, názvy jej obrazov sú skôr depresívne a ukazujú, že je vo vnútri veľmi strhaná.

Infinity Room/ Foto: CC Flickr

Yayoi Kusama sa počas svojho života nechala hospitalizovať niekoľkokrát, pri boji s halucináciami strávila na psychiatrii **37 rokov**, a mimo tohoto času kvôli menším hospitalizáciám **d'alsie štyri roky**. Konala tak vedome, chcela totiž bez rizika tvoriť nerušené umenie vo všetkých formách, ktorými sa dala. Mimo kreatívnej tvorby inštalácií a malieb sa tiež venovala písaniu a poézii, pod jej rukou vyšlo niekoľko noviel a kníh.

Jej diela nájdeme všade

O prácu Yayoi Kusamy vznikol po roku 1965 obrovský záujem. Od tohoto roku, v ktorom nainštalovala svoju najznámejšiu miestnosť **Infinity Mirror Room – Phalli's Field** v **New Yorku**, ju postupne oslovovalo viac a viac veľkomiest, ktoré chceli mať jej prácu a zrkadlové miestnosti. Dnes nájdeme jej miestnosti úplne **všade**. Vo veľkom množstve sú roztrúsené po Európe, Amerike i Ázii.

V **Jakarte** je miestnosť **Brilliance of the Souls**, kde nájdeme nekonečnú miestnosť vyskladanú z LED svetiel a zrkadiel. Návštevníci smú vojsť do miestnosti len na 20 sekúnd, a fotografiu môžu vytvoriť len mobilným telefónom.

Infinity Room/ Foto: CC Flickr

V **Canberre** zase nájdeme **Spirits of the Pumpkins Descended into the Heavens**. Jasne žltá izba je pokrytá čiernymi bodkami, v centre nájdete zrkadlový box s dierkou. Po nazretí cez dierku uvidíte scénu, ktorá bude pripomínať more tekvic, ktoré sa donekonečna znásobujú.

Pre Európanov je tu dánska výstava **Gleaming Lights of the Souls**, ktorá ponúka skutočne šialený zážitok. Vnútri izby s rozsahom nie viac ako 4 metre štvorcové je podlahou odrážajúci sa bazén. V strede miestnosti je označená platforma, na ktorú sa má návštevník postaviť. Steny a stropy sú celé pokryté zrkadlami, zo stropu visí zhruba 100 lampičiek, ktoré pripomínajú ping pongové loptičky. Lampičky menia farbu a pri sledovaní predstavenia v miestnosti zrkadlami zväčšujú počet donekonečna.

Pre ľudí, ktorí sa náhodou ocitnú v **Toku** je zážitok umelkynej tvorby znásobený múzeom, ktoré vystavuje **zbierku prác** Yayoi Kusamy. Nájdete v ňom plátna, miestnosti i inštalácie, ktoré zhŕňajú jej celoživotné dielo. Mimo inštalácií a plátien nájdete napríklad aj malé napodobeniny miestností, ktoré vám priblížia život tejto japonskej umelkyne v inom svetle.

Jej **d'alsie** nekonečné miestnosti nájdeme vo Francúzku, Pensylvánii, Arizone, Arkansase a mnoho ďalších krajinách. Veľké mestá sa o jej tvorbu bijú, nie je sa však čomu diviť. Podobné miestnosti totiž zaručene pritiahnu pozornosť množstva turistov, ktorí prídu nielen pre umelecký zážitok, ale aj bláznivé fotografie, ktoré pôsobia ako zo sci-fi filmu. **Yayoi Kusama** po sebe dozaista zanecháva stopu, ktorá nám ukazuje nový pohľad na svet i mentálne problémy.